

Bilaga 1.

SKÖTSELPLAN FÖR STORMYRHÖGENS NATURRESERVAT

Innehåll

Beskrivningsdel

1. Syftet med naturreservatet och naturvårdsförvaltningen
2. Beskrivning av bevarandevärden
 - 2.1 Administrativa data
 - 2.2 Områdesbeskrivning
 - 2.3 Beskrivning av prioriterade bevarandevärden
 - 2.4 Natura 2000
3. Källförteckning

Plandel

4. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder
5. Anordningar för information och friluftsliv
6. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder
7. Uppföljning
 - 7.1 Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd
8. Renhållning
9. Utmärkning av naturreservatets gräns
10. Tillsyn
11. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Skötselplanen bör revideras vart tionde år. Resultat och erfarenheter från genomförda skötselåtgärder och ny kunskap kan påkalla en tidigare revision.

BESKRIVNINGSDDEL

1. SYFTET MED RESERVATET OCH NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Det huvudsakliga syftet är att all skogsmark och annan natur lämnas att utvecklas fritt med undantag för områden med skötsel- eller restaureringsbehov enligt skötselplan i avsikt att säkerställa gynnsamt tillstånd för de arter och naturtyper som finns i området. Med detta avses i huvudsak att naturtypen skall ha en utbredning minst motsvarande nuvarande areal och innehålla tillräckligt av de strukturer och företeelser som är av betydelse för arterna ingående i naturtypen **Örtrik näringsrik skog med gran av fennoskandisk typ (9050)** t.ex. hönsfåglar och hackspettar enligt EU:s fågeldirektiv, kryptogamer samt vedlevande insekter.

Syftet förutom att bevara den äldre lövrika granskogen är även att i specifikt asprika delområden förlänga aspens livslängd och på sikt förbättra kvaliteten för arternas livsmiljöer knutna till detta trädslag. Med detta avses att en tillfredsställande mängd asp av varierande ålder och kvalitet skall förekomma som bland annat kan utgöra lämpliga boträd för områdets hackspettar och efterkommande hålbyggare. Det finns dock en tidsmässig begränsad möjlighet

att bibehålla dessa löv- och tallvärden på lång sikt och önskvärt är att den naturliga successionen får fritt spelrum efter en begränsad tids skötselinsatts.

Syftet skall nås genom att:

- Områdets skötsel koncentreras till att ringbarka och röja bort gran som konkurrerar med tillväxtduelig asp.

Syftet harmonierar även med det av riksdagen fastställda miljö kvalitetsmålet ” Levande skogar” om att andelen äldre lövskog skall öka. Samma kvalitetsmål talar också om innebörden av att skogsekosystemets naturliga funktioner och processer upprätthålls. För att nå detta kvalitetsmål skall riktade skötselåtgärder som beskrivits ovan påbörjas i vissa delar av reservatet för att gynna befintlig lövuppkomst. Åtgärden är en viktig garant för att under ytterligare en begränsad period bibehålla viktiga lövsubstrat i området som annars riskerar att gå förlorade alltför snabbt genom fri utveckling.

Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten skall kunna bedrivas i hela reservatet.

2. BESKRIVNING AV BEVARANDEVÄRDENA

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Stormyrhögen
Skyddsform	Naturreservat
Län	Jämtland
Kommun	Strömsund
Församling	
Blå kartan	
Ekonomiska kartan	
Fastigheter	Alavattnet 1:35
Areal	36 ha
Sitecode i nätverket Natura 2000	SE 0720430
Förvaltare	Länsstyrelsen
Markslag och naturtyper;	
Skogsmark	
Örtrik granskog (9050)	35 ha
Prioriterade bevarandevärden;	
Markslag	Skog
Naturtyper	Örtrik näringsrik skog med gran av fennoskandisk typ (9050)
Strukturer	Död ved, grova lövträd
Växt och djursamhällen	
Arter (15 rödlistade)	
Friluftsliv	Upplevelse

2.2 Områdesbeskrivning

Området ligger knappt 3 mil norr om Strömsund, nordväst om sjön Stor-Allvattnet, på östsluttningen av berget Stormyrhögen samt på sydsluttningen av Trångvattenberget. Områdets lägsta punkt är belägen i sydost på 255 m.ö.h. och den högsta i väster på 470 m.ö.h.

Stormyrhögens topp ligger på höjden 534 m.ö.h. Berggrunden på Stormyrhögen består av vemdalskvartsit. Jordarten som dominerar är moig morän.

Det som utmärker området är östsluttningen i västra delen samt den örtrika bäcken i områdets nordöstra del. I östsluttningen är marken bördig och fältskiktet består till största delen av högrötsvegetation med tolt, nordisk stormhatt, hallon, midsommarblomster med mera. Det finns inslag av nordbräken och i bottenskiktet mörk husmossa *Hylocomiastrum umbratum*. Lågört med ekbräken, harsyra, ekorrbär och hönsbär förekommer fläckvis. Blåbärsris är vanligt i hela området.

Virkesvolymen i denna del ligger omkring 200-250 m³/ha och de äldsta träden är uppskattningsvis i 160-170 års-åldern. Beståndsåldern är runt 140 år. Dessa växtförhållanden ger ett ståndortsindex på G20-G22. Trädslagsfördelningen är 0-80-20 där lövandelen domineras av asp. Resterande andel utgörs av gran samt enstaka grova björkar och sälgar. Skogen är flerskiktad, dock inte fullskiktad. Träden är inte heller speciellt grova och de grövsta granarna är 35-45 cm i brösthöjdsdiameter och runt 20-25 m höga. Asparna är ännu grövre, 35-70 cm i diameter. Längst upp i sluttningen längs västra kanten av området är asparna dock lite klenare, 20-35 cm i brösthöjdsdiameter. Underväxten av gran är ofta god. Mängden död ved är låg med undantag för branten där lågor i olika nedbrytningsgrader förekommer, främst av gran. Fläckvis förekommer även en hel del grova asp- och sälglågor.

Spår efter tidigare skogsbruk finns i äldre avverkningsstubbar här och var.

På grund av den stora mängden asp hittades några rödlistade arter som är knutna till detta trädslag. En är stor aspticka *Phellinus populicola* (NT) som växer på minst ett tiotal aspar. En annan art är aspfjädermossa *Neckera pennata* (VU) som påträffades på två aspar ungefär mitt i området. Detta är enligt Rödlistade mossor i Sverige – Artfakta (Hallingbäck 1998) det tredje fyndet i länet och det nordligaste fyndet i landet. Liten aspgelélav *Collema curtisporum* (EN) växer på två aspar uppe på höjden i nordväst alldeles intill ungsbogen. Här växer på asp även aspgelélav *Collema subnigrescens* (NT) och läderlappslav *Collema nigrescens* (NT). Skrovellav *Lobaria scrobiculata* (NT) förekommer på ett flertal aspar i området, ofta tillsammans med lunglav *Lobaria pulmonaria* och skinnlav *Leptogium saturninum*. Enstaka fynd av lappranunkel *Ranunculus lapponicus* är gjorda utmed den örtrika bäcken.

Områdets nedre liggande delar avviker från övrig del genom att skogen är svagare skiktad men fortfarande är marken delvis örtrik och med stort inslag av blåbärsris. Här finns även enstaka inslag av äldre asp och björk. Granens brösthöjdsdiameter och höjd skiljer sig dock inte nämnvärt från den västra delen. Endast ett fåtal gamla mossöverbuxna lågor förekommer och mängden död ved är påfallande låg. I södra kanten finns några riktigt grova aspar och asphögstubbar, upp till 80 cm i diameter. Ännu längre ner i sluttningen domineras fältskiktet av blåbär med lågrötsfläckar. Bördigheten avtar alltså från högsta till lägsta punkt. Sydost om den lilla myren finns stråk där marken är fuktig, med inslag av skogsfräken och vitmossor, där skogen är något skiktad och senvuxen. Där finns mycket spår av tretåig hackspett på granarna och garnlav förekommer ganska rikligt. Det finns också ett liten öppet kärrparti som kantas av senvuxna hänglavsrika granar samt klen gråal och björk.

I nordöstra kanten rinner en bäck parallellt med och ca 50-100 m från vägen. På sydvästra sidan om bäcken finns inslag av gamla aspar och björk nästan hela vägen förutom de sista 200 m längst ner i sydost. På den fuktiga marken närmast bäcken växer en ymnig örtvegetation med

nordisk stormhatt, flädervänderot, älggräs, kärrfibbla, hultbräken och humleblomster. Skogen är mer skiktad vid bäcken med inslag av yngre granar, klena gråalar och björkar, även om gamla senvuxna granar är vanligast. Nordöst om bäcken, mellan bäcken och vägen dominerar tvåskiktad granskog, med någon enstaka tall, asp och björk.

Rödlistade arter som påträffades i områdets sydöstra delar är harticka *Inonotus leporinus* (NT), stor aspticka *Phellinus populicola* (NT) på några aspar, och trädbasdynlav *Micarea globolusella* (NT) på granbaser öster om bäcken. På en skada på en levande björk vid bäcken växer brunpudrad nållav *Chaenotheca gracillima* (NT)

Omgivande mark i alla vädersträck präglas av hårt drivet skogsbruk och objektet inramas av hyggen och ungsogar.

2.3 Beskrivning av prioriterade bevarandevärden

Jansmyrberget är ett naturskogsområde med höga naturvärden där skogsbruk i sen tid ej bedrivits. De största värdena i objektet är knutna till de gamla och i flera fall mycket grova lövträden, företrädesvis asp samt de örtrika stråken. Drygt 12 ha av den lövträdsrikaste och delen har vid Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering klassats som nyckelbiotop. Området är av stor betydelse som överlevnadsnisch för många arter i området då omgivningarna inom stort område är kraftigt påverkade av hårt drivet skogsbruk.

I reservatet finns naturtypen *Örtrik skog med gran av fennoskandisk typ* (9050) enligt EU:s habitatdirektiv och området är ett bidrag till det europeiska nätverket "Natura 2000". Objektet omfattas därför av MB 7 Kap 28-29 §§ samt Förordnande om områdesskydd 16-20 §§. Länsstyrelsen har därmed ett ansvar enligt detta direktiv att säkerställa att gynnsamt tillstånd bibehålls eller återställs för utpekade livsmiljöer och arter. Området har stor betydelse för bevarandet av den biologiska mångfalden i regionen.

Totalt har 13 rödlistade arter påträffats i området fördelade på kategorierna sårbara och missgynnade. Ytterligare 12 arter förekommer under kategorin signalart. Sammanlagt 25 arter som av olika skäl är i behov av ett skydd eller riktade skötselåtgärder. Det föreslagna naturreservatet har även ett stort zoologiskt värde genom den äldre skogens speciella livsmiljö för främst fågelfauna och vedlevande insekter.

2.4 Natura 2000

Följande naturtyper som ingår i habitatdirektivet i Natura 2000 finns representerade i området.

Örtrik granskog (9050) 35 ha

Ingående arter enligt EU:s artdirektiv/Annex 1 Fågeldirektivet :

A 241 *Picoides tridactylus*/ tretåig hackspett, A 236 *Dryocopus martius*/spillkråka, 1972 *Ranunculus lapponicus*/Lappranunkel

3. KÄLLFÖRTECKNING

SVS nyckelbiotopsinventering / SKS nyckelbiotopsdatabas
Länsstyrelsen i Jämtlands län: Naturvärdesinventering och skötselplan, 2003 Ulrika Nordin

PLANDEL

4. SKÖTSELOMRÅDEN MED BEVARANDEMÅL OCH ÅTGÄRDER

Reservatet har indelats i 2 skötselområden (se skötselplankarta).

Skötselområde A. Totalareal 22 ha.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda;

- En förekomst av minst 10 aspar/ha över 40 cm brösthöjdsdiameter
- Unga aspar i betningsfri höjd förekommer med ett antal av 10 st/1000 kvm
- Död ved i olika former förekommer med minst 40-50 kubikmeter/hektar. Död ved skall dock förekomma i större omfattning än ett nedre tröskelvärde på 30 kubikmeter/ha.
- Populationsstorleken av lappranunkel utifrån dagens tillstånd är intakt.
- Utbredningen av naturtypen ”Örtrik skog med gran av fennoskandisk typ (9050) är 22 hektar

Det finns en tidsmässig begränsad möjlighet att bibehålla de lövvärden som finns i området, varför de två förstnämnda målen så småningom kommer att utgå.

Skötselåtgärder (2 modeller)

Modell 1.

I ett första skede ring- och randbarka konkurrerande gran runt **asp** med tillväxtpotential. Åtgärden skall ej utföras runt asp med barkskador eller dålig kvalitet. Ej heller runt alltför klena träd med små och högt upphissade kronor. All yngre och klenare gran som konkurrerar med asp inom åtgärdsradien och som inte skall rundbarkas kan kapas med röjsåg eller motorsåg. Åtgärdsradien runt asparna bör vara minst fem meter men aldrig mer än 15 meter. Utgående grov och äldre asp kan lämnas utan åtgärd om det inte uppenbart finns gran som växer rakt upp i aspens krona. Denna gran rundbarkas oavsett diameter. Enstaka friska medelålders asp fälls för att få igång ny rotskottsbildning.

Om tillfredsställande föryngring uppnås bör dessa delar stängslas in. Viltstängsel kan i så fall med fördel fästas på befintlig gran runt åtgärdsområdet. Lämpliga fästpunkter kan utgöras av skapade högstubbar eller kvistad yngre gran.

Återkommande röjning bör utföras av nyetablerade träd som konkurrerar med friställda aspar. Intervallet mellan återkommande åtgärder bör vara cirka 10 år.

Modell 2.

Öka mängden död ved av gran genom ring/randbarkning. Generellt skall antalet gran som skall ring/randbarkas ligga runt 20 procent av virkesvolymen. Detta innebär cirka 100 åtgärdade stamma/ha. Ringbarkningen skall prioriteras av gruppställd gran framför träd med jämna förband. Granar som skall åtgärdas skall ha en brösthöjdsdiameter på minst 20 cm eller mer. Modell 2 avser inte åtgärder som är kopplade till asp enligt modell 1.

Skötselområde B. Totalareal 13 ha

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda;

- Utbredningen av naturtypen ”Örtrik skog med gran av fennoskandisk typ (9050) är 13 hektar
- Död ved i olika former förekommer med minst 40-50 kubikmeter/hektar. Död ved skall dock förekomma i större omfattning än ett nedre tröskelvärde på 30 kubikmeter/ha.
- Populationsstorleken av lappranunkel utifrån dagens förekomst är intakt.

Skötselåtgärder

Öka mängden död ved av gran genom ring/randbarkning. Generellt skall antalet gran som skall ring/randbarkas ligga runt 20 procent av virkesvolymen. Detta innebär cirka 100 åtgärdade stamma/ha. Ringbarkningen skall prioriteras av gruppställd gran framför träd med jämna förband. Gran som skall åtgärdas skall ha en brösthöjdsdiameter på minst 20 cm eller mer.

5. ANORDNINGAR FÖR INFORMATION OCH FRILUFTSLIV

Bevarandemål

Rörligt friluftsliv skall kunna bedrivas. En väl underhållen informationsskylt med beskrivning av reservatet skall finnas. Ytterligare en informationstavla skall sättas upp på strategisk plats som informerar om pågående skötselåtgärder i reservatet. (läge: se skötselplankarta).

Skötselåtgärder

Inga

6. SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV PLANERADE SKÖTSELÅTGÄRDER

Igångsättande av åtgärder (år) avser år efter att reservatet vunnit laga kraft

<i>Skötselåtgärder</i>	<i>År</i>	<i>Var</i>	<i>Prio</i>	<i>Kostnad/Finansiering</i>
Markering av reservatets gränser	1		1	40000 kr /Skötselanslag
Ringbarkning och röjning av gran	1	Skötselområde A	1	10000 kr/Skötselanslag
Ring- och randbarkning av gran		Skötselområde B	1	8000 kr /Skötselanslag
Informationsskylt	1	Enligt skötselplankarta	1	30000 kr /Skötselanslag

7. UPPFÖLJNING

En uppföljning och dokumentation skall ske för varje skötselområde i syfte att se om utförda skötselåtgärder har varit relevanta och givit önskat resultat utifrån angivet syfte och bevarandemål. Naturvårdsförvaltaren dokumenterar utförda skötselåtgärder, tillsyn över föreskrifter, uppföljning av skötsel- och kvalitetsmål samt för finansiering av verksamheten. Utläggning, parametrar och uppföljningsarbete anges och utförs av förvaltaren (Länsstyrelsen) eller av denne enligt skrivna avtal utsedd uppdragstagare.

7.1 Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd

<i>Skötselområde</i>	<i>Parametrar</i>	<i>Prioritet</i>	<i>Årtal efter åtgärd</i>
A	Aspplantor - föryngring och överlevnad	1	2
	Diametertillväxt på asp	2	3
B	Mängden död ved av gran/ha	1	3
A+B	Populationskontroll av lappranunkel	2	1 därefter vart 5:e år

8. RENHÅLLNING

För renhållning i terrängen svarar naturvårdsförvaltaren.

9. UTMÄRKNING AV NATURRESERVATETS GRÄNS

Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

10. TILLSYN

Naturvårdsförvaltaren skall utföra fortlöpande tillsyn av reservatet.

11. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Staten bekostar utmärkning av reservatets gränser, tillsyn, och löpande underhåll. Kostnader för biotopvårdande åtgärder redovisas inte i denna skötselplan.